

LES ORACIONS SUBORDINADES ADVERBIALS		
Tipus	Conjuncions	Exemples
1. Condicionals	SI (NISI, SI NON)	<i>Si uales, bene est. Ego ualeo.</i> (Ciceró)
2. Concessives	QUAMQUAM, ETSI, TAMETSI, QUAMUIS...	<i>Romani, quamquam itinere et proelio fessi erant, tamen Metello obuiam procedunt.</i> (Cèsar)
3. Comparatives	UT, SICUT, TAMQUAM¹ (A l'or. princ. solen trobar-se els adv. ita, sic, tantum, ut...)	<i>Uiuus et uiues ita ut nunc uiuis.</i> (Ciceró)
4. Finals	UT, NE (UT NE)	<i>Rutilium legatum cum expeditis cohortibus praemittit ad flumen ut locum castris antecaperet.</i> (Sal-lusti)
5. Causals	QUOD, QUIA, QUONIAM, (CUM)	<i>Habes amicos, quia amicus es.</i> (Plaute)
6. Consecutives	UT, UT NON (A l'or. prin. solen trobar-se adjectius o adv. en correlació: sic, ita, adeo, eo, tantus, talis, tam...)	<i>Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit.</i> (Horaci)
7. Temporals	CUM, UBI, UT, SIMUL AC, ANTEQUAM, POSTQUAM, DUM, DONEC,...	- <i>Postquam Caesar peruenit, obsides poposcit.</i> (Cèsar) - <i>Gens Lacedemoniorum fortis fuit, dum Lycurgi leges manebant.</i> (Ciceró) - <i>Hostes, ubi primum equites conspexerunt, nostros perturbauerunt.</i> (Cèsar)

¹ Ut, sicut, tamquam són més aviat adverbis que no pas conjuncions.

CUM

<p>1. Cum: preposició d'ablatiu: 'amb'</p>	<p><i>Britanni uxores habent deni duodenique inter se communes et maxime fratres cum fratribus parentesque cum liberis.</i> (Cèsar) 'Tenen les dones en comú entre deu o dotze, i sobretot els germans amb els germans i els pares amb els fills'</p>	
<p>2. Cum: conjunció subordinant adverbial</p>	<p>Cum + indicatiu: introdueix una oració subordinada adverbial temporal: 'quan'</p>	<p><i>Cum fortuna reflauit, affligimur.</i> (Ciceró) 'Quan la fortuna ens bufa en contra, ens afligim'</p>
	<p>Cum + subjuntiu: introdueix una oració subordinada adverbial temporal-causal: Traducció: 1. 'quan-com que' 2. en + infinitiu simple o compost</p> <p>S'anomena cum "històric", perquè és usat tot sovint en les històries o textos narratius.</p>	<p><i>Cum uita sine amicis insidiarum plena sit, ratio ipsa monet amicitias comparare.</i> (Ciceró) 'Quan / com que la vida sense amics és plena de paranys, la mateixa raó ens aconsella de procurar-nos amistats' 'Essent la vida sense amics plena de paranys, la mateixa raó ens aconsella de procurar-nos amistats' 'En ésser la vida sense amics plena de paranys, la mateixa raó ens aconsella de procurar-nos amistats'</p> <p><i>Darius autem, cum ex Europa in Asiam redisset, classem quingentarum nauium comparauit.</i> (C. Nepot) 'Darius, però, quan / com que havia tornat d'Europa a Àsia, va reunir un estol de cinc-centes naus' 'Darius, però, havent tornat d'Europa a Àsia, va reunir un estol de cinc-centes naus' 'Darius, però, en haver tornat d'Europa a Àsia, va reunir un estol de cinc-centes naus'</p>

Analitzeu i traduïu les oracions següents:

- Cum uxores non haberent, Romulus inuitauit ad spectaculum ludorum nationes uicinas urbi Romae. (Eutropi)
- Rutilium legatum cum expeditis cohortibus praemisit ad flumen. (Sal·lusti)
- Iam uer appetebat, cum Hannibal ex castris mouet. (Tit Livi)
- Cum Pyrrhus rex in Italia esset et aduersus Romanos prospere pugnasset, maxima pars Italiae ad eum desciiuit. (Gel·li)
- Cum tacent, confitentur.
- C. Marius, cum omnes portus terrasque fugeret, in Africam peruenit.
- Cum Caesar in Galliam uenit, ibi duae factiones erant. (Cèsar)

UT

<p>1. Adverbi relatiu</p>	<p>Introdueix expressions modals-comparatives o oracions subordinades modals o comparatives. El verb va en indicatiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ut superiore die, murum aggreditur.(Sal·lusti) 'Tal com el dia anterior, ataca la muralla'. - Immotus haeret ut e Pario formatum marmore signum. (Ovidi). 'Immòbil, s'atura, com una estàtua feta de marbre de Paros'. - Non ut uolebat sed ut necesse erat bellum gerebat. (Pseudo-Cèsar). ' Feia la guerra no pas com volia, sinó com s'hi veia obligat'. <p>De vegades, correlació: ut...ita (sic):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ut sementem feceris, ita metes. (Ciceró) 'Tal com sembris, així colliràs'.
<p>2. Conjunció subordinant. Introdueix oracions subordinades substantives i oracions subordinades adverbials.</p>	<p>Ut + indicatiu</p> <p>Introdueix una oració subordinada adverbial temporal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Id ille ut audiuit, domum reuerti noluit. (NEPOT) 'Quan / després que va sentir això, no va voler tornar a casa'
	<p>Introdueix una oració subordinada substantiva en funció de subjecte o, més habitualment, de complement directe (amb verbs que impliquen una ordre, decisió, intenció o preocupació). Traducció: 'que'. La negació d'<i>ut</i> és ne. Traducció: 'que no'.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uolo uti respondeas. (Ciceró) 'Vull que responguis'
	<p>Ut + subjuntiu</p> <p>Introdueix una oració subordinada adverbial final. Traducció 'per tal que, per a, a fi que...' La negació de l'<i>ut</i> final és ne: 'per tal que no'</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inuenta sunt specula, ut homo ipse se nosset. (Sèneca). 'Els miralls s'han inventat per tal que l'home es conegui ell mateix'.
	<p>Introdueix una oració subordinada adverbial consecutiva. En l'oració principal apareixen partícules en correlació amb <i>ut</i>: ita (sic, tantum,...)...ut. Traducció: tal (així, tant...)...que.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sic graece loquebatur, ut Athenis natus uideretur. (Ciceró). 'Parlava grec de tal manera que semblava nascut a Atenes'.

Analitzeu i traduïu les oracions següents:

- Te rogo, qui infernales partes tenes; commendo tibi Iuliam Faustilam, Marii filiam, ut eam celerius abducas et ibi in numerum tu habeas. CIL, 8, 12505
- In naturis hominum dissimilitudines sunt, ut alios dulcia, alios subamara delectent. (Ciceró)
- Caesar T. Sextium legatum misit, ut cohortes ex castris celeriter educeret. (Cèsar)
- ¿Horum unam aut duas eodem loco armatos, ut collocati fuerant, retinere magnum fuit? (Ciceró)
- Fabius, ut erat imperatum, praesidium ex saltu deiecit. (Cèsar)
- Fuit Cimon tanta liberalitate ut numquam in suis hortis custodem imposuerit. (Nepot)
- Post hoc proelium classem septuaginta navium Athenienses Miltiadi dederunt, ut insulas, quae barbarous adiuverant, bello persequeretur. (Nepot)
- Naves eadem nocte Brundisium a Caesare remittuntur, ut reliquae legiones equitatusque transportari possent. Huic officio praepositus erat Fufius Calenus legatus. (Cèsar)